

**WARUNKI PRACY I WYPADKI PRZY PRACY
 W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM
 W 2012 R.**

**INFORMACJA
 SYGNALNA**

WARUNKI PRACY

Warunki pracy są istotnym zagadnieniem charakteryzującym skalę zagrożeń i rodzaje środków podejmowanych w profilaktycznych działaniach, które wspomagają prowadzenie odpowiedniej polityki w zakresie poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy.

Podstawę opracowania dotyczącego warunków pracy stanowi sprawozdawczość o warunkach pracy, wprowadzona rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 lipca 2011 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na 2012 r. (Dz. U. Nr 173, poz. 1030 z późn. zm.).

TABL. 1. ZBIOROWOŚĆ OBJĘTA BADANIEM W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W 2012 R.
 Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba zatrudnionych w zakładach		
	objętych badaniem	w których w ciągu roku zagrożenia	
		nie wystąpiły	wystąpiły
OGÓŁEM.....	301749	201629	100120
sektor publiczny.....	65840	40701	25139
sektor prywatny.	235909	160928	74981
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	2166	2036	130
Przemysł.....	157950	92464	65486
w tym:			
przetwórstwo przemysłowe	131900	82544	49356
Budownictwo	16891	14486	2405
Handel; naprawa pojazdów samochodowych.....	50063	37384	12679
Transport i gospodarka magazynowa.....	18315	12284	6031
Informacja i komunikacja.....	4918	4835	83
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2276	1265	1011
Administrowanie i działalność wspierająca.....	2386	2093	293
Edukacja.....	12080	5886	6194
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	34447	28639	5808
Pozostała działalność usługowa	257	257	-

W 2012 r. badaniem warunków pracy objętych było 301,7 tys. osób w województwie łódzkim. Liczba osób zatrudnionych w zakładach, w których wystąpiły jakiekolwiek zagrożenia w 2012 r. wyniosła 100,1 tys. osób co stanowiło 33,2% badanej zbiorowości, z czego 49,4 tys. osób (49,3%) zatrudnionych było w zakłady prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego.

Liczba osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia w roku 2012 w porównaniu z rokiem 2011 zmniejszyła się o 11,4% do poziomu 19,6 tys. osób. Zmniejszyła się także liczba kobiet zatrudnionych w warunkach zagrożenia (spadek o 5,4%) do poziomu 5,9 tys. osób.

TABL. 2. ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA WEDŁUG PŁCI
Stan w dniu 31XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zatrudnieni w warunkach zagrożenia					
	ogółem	w tym kobiety		ogółem	w tym kobiety	
		w liczbach bezwzględnych	w % ogółem		w liczbach bezwzględnych	w % ogółem
	2011			2012		
OGÓŁEM.....	22182	6279	28,3	19648	5939	30,2
sektor publiczny.....	6275	1575	25,1	3539	1215	34,3
sektor prywatny	15907	4704	29,6	16109	4724	29,3

Największy odsetek osób pracujących w warunkach zagrożenia odnotowano w przetwórstwie przemysłowym 62,8%, tj. o 3,7 p. proc. więcej niż w 2011 r. W sekcji opieka zdrowotna i pomoc społeczna zatrudnionych było 7,3% (wzrost o 0,6 p. proc.) ogółu, w transporcie i gospodarce magazynowej 5,7% (spadek o 1,4 p. proc.), w handlu, naprawach pojazdów mechanicznych 5,5% (wzrost o 0,4 p. proc.), a w budownictwie – 4,4% (spadek o 1,0 p. proc.). Najmniejszy odsetek zatrudnionych w warunkach zagrożenia odnotowano w sekcjach: informacja i komunikacja oraz edukacja po 0,1% (w 2011 r. odpowiednio 0,2% i 0,1%).

TABL. 3. ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA WEDŁUG PŁCI I SEKCJI PKD
W 2012 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zatrudnieni w warunkach zagrożenia		
	ogółem	w tym kobiety	
		w liczbach bezwzględnych	w % ogółem
OGÓŁEM.....	19648	5939	30,2
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	81	11	13,6
Przemysł.....	14855	4222	28,4
w tym przetwórstwo przemysłowe	12346	4149	33,6
Budownictwo	859	14	1,6

TABL. 3. ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA WEDŁUG PŁCI I SEKCJI PKD W 2012 R. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zatrudnieni w warunkach zagrożenia		
	ogółem	w tym kobiety	
		w liczbach bezwzględnych	w % ogółem
Administrowanie i działalność wspierająca	111	34	30,6
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1075	456	42,4
Transport i gospodarka magazynowa	1113	17	1,5
Informacja i komunikacja	16	-	-
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	83	31	37,3
Edukacja	25	15	60,0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1430	1139	79,7
Pozostała działalność usługowa	-	-	-

Udział faktycznie zatrudnionych w warunkach zagrożenia w ogólnej liczbie osób zatrudnionych w zakładach, w których w ciągu roku wystąpiły zagrożenia wzrósł w ciągu roku o 0,4 p. proc. do poziomu 19,6%.

TABL. 4 ZATRUDNIENI^a W WARUNKACH ZAGROŻENIA WEDŁUG GRUP I NASILENIA ZAGROŻENIA
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Zagrożenia związane		
		ze środowiskiem pracy	z uciążliwością pracy	z czynnikami mechanicznymi
OGÓŁEM				
OGÓŁEM.....2011	22182	11326	7840	3016
2012	19648	9868	7205	2575
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	81	39	16	26
Przemysł	14855	8110	4846	1899
w tym przetwórstwo przemysłowe	12346	7206	3354	1786
Budownictwo	859	318	398	143
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	1075	573	163	339
Transport i gospodarka magazynowa	1113	171	839	103
Informacja i komunikacja	16	13	-	3
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	83	47	3	33
Administrowanie i działalność wspierająca	111	-	94	17
Edukacja	25	3	18	4
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1430	594	828	8
Pozostała działalność usługowa	-	-	-	-

TABL. 4 ZATRUDNIENI^a W WARUNKACH ZAGROŻENIA WEDŁUG GRUP I NASILENIA ZAGROŻENIA (dok.)
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Zagrożenia związane		
		ze środowiskiem pracy	z uciążliwością pracy	z czynnikami mechanicznymi
NA 1000 ZATRUDNIONYCH				
OGÓŁEM.....2011	70,1	35,8	24,8	9,5
2012	65,1	32,7	23,9	8,5
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	37,4	18,0	7,4	12,0
Przemysł.....	94,0	51,3	30,7	12,0
w tym przetwórstwo przemysłowe	93,6	54,6	25,4	13,5
Budownictwo	50,9	18,8	23,6	8,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych.....	21,5	11,4	3,3	6,8
Transport i gospodarka magazynowa.....	60,8	9,3	45,8	5,6
Informacja i komunikacja	3,3	2,6	-	0,6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	36,5	20,7	1,3	14,5
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	46,5	-	39,4	7,1
Edukacja.....	2,1	0,2	1,5	0,3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	41,5	17,2	24,0	0,2
Pozostała działalność usługowa	-	-	-	-

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego.

W 2012 r. w województwie łódzkim na 1000 zatrudnionych objętych badaniem (zatrudnieni w warunkach zagrożenia liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego) przypadało 65 osób, podczas gdy przed rokiem 70 osób.

Najwięcej zagrożeń w pracy związanych było ze środowiskiem pracy (51,1%), a w dalszej kolejności z uciążliwością pracy (36,7%) i czynnikami mechanicznymi, tj. pracą z niebezpiecznymi maszynami (13,1%).

Zagrożenia związane ze środowiskiem pracy (przekroczenie norm polskich, norm higienicznych) dotyczyły 9,9 tys. osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia (spadek o 12,9% w stosunku do 2011 r.). Zagrożenia związane z uciążliwością pracy, tj. czynniki szkodliwe występujące w procesie pracy, dotyczyły 7,2 tys. osób (spadek o 8,1%), a liczba osób zagrożonych czynnikami mechanicznymi wyniosła 2,6 tys. (spadek o 14,6%).

W podziale na sekcje najwyższy odsetek osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia wszystkimi czynnikami odnotowano w przetwórstwie przemysłowym (62,8%). W warunkach zagrożenia związanego ze środowiskiem pracy, w tej sekcji zatrudnionych było 73,0% osób (spadek o 0,6 p. proc.), z uciążliwością pracy – 46,6% (wzrost o 12,6 p. proc.), a z czynnikami mechanicznymi – 69,4% (spadek o 0,3 p. proc.).

W województwie łódzkim wskaźnik osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia w ciągu roku zmniejszył się dla wszystkich badanych zagrożeń. Zagrożenia związane ze środowiskiem pracy (w przeliczeniu na 1000 osób zatrudnionych) dotyczyły 32,7 osób (w 2011 r. – 35,8 osób) dla

zagrożeń związanych z uciążliwością pracy 23,9 osób (w 2011 r. 24,8 osób), a zagrożeń związanych z czynnikami mechanicznymi z 8,5 osób (w 2011 r. 9,5 osób).

Ze szczegółowej analizy zatrudnionych w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi i niebezpiecznymi dla zdrowia wynika, że zdecydowanie najczęstszym zagrożeniem spośród czynników związanych ze środowiskiem pracy był hałas, na który w 2012 r. narażonych było 23,2 osób przypadających na 1000 zatrudnionych objętych badaniem (w 2011 r. - 26,3 osób), w tym w przemyśle 40,0 osób (w 2011 r. - 45,5 osób) – zatrudnieni liczeni tyle razy, na ile czynników są narażeni. Kolejne, choć już nie tak znaczące zagrożenie, stanowiły pyły przemysłowe (zwlókniające, rakotwórcze i inne), na które narażonych było 2,8 osób na 1000 zatrudnionych (w 2011 r. - 3,0 osób), w tym w przemyśle 5,2 osoby (w 2011 r. - 4,9 osób). Trzecim pod względem intensywności zagrożeniem był mikroklimat zimny. Wskaźnik liczby osób zagrożonych pracą w pomieszczeniach o temperaturze poniżej 14°C i wilgotności powietrza powyżej 65% wyniósł w 2012 r. 1,9 osób (2,3 osoby w 2011 r.) a w przemyśle średnio 3,4 osoby na 1000 zatrudnionych (3,9 osoby w 2011 r.).

TABL. 5 ZATRUDNIENI^a W WARUNKACH ZAGROŻENIA CZYNNIKAMI SZKODLIWYMI I NIEBEZPIECZNYMI DLA ZDROWIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem			W przemyśle		
	2011	2012		2011	2012	
	na 1000 zatrudnionych	2011 =100		na 1000 zatrudnionych	2011 =100	
Zagrożenia czynnikami związanymi						
ze środowiskiem pracy	40,3	36,6	90,8	62,4	57,6	92,3
substancje chemiczne.....	2,0	1,4	70,0	1,6	1,9	118,8
pyły przemysłowe ^b	3,0	2,8	93,3	4,9	5,2	106,1
hałas	26,3	23,2	88,2	45,5	40,0	87,9
wibracja (drgania)	1,2	1,4	116,7	1,3	1,9	146,2
mikroklimat gorący	0,6	0,8	133,3	0,9	1,4	155,6
mikroklimat zimny	2,3	1,9	82,6	3,9	3,4	87,2
promieniowanie jonizujące	0,2	0,2	100,0	0,2	-	-
promieniowanie laserowe	0,3	0,3	100,0	-	0,1	x
promieniowanie nadfioletowe.....	0,1	0,1	100,0	-	0,1	x
promieniowanie podczerwone.....	0,1	0,1	100,0	-	-	-
pole elektromagnetyczne	0,6	0,5	83,3	0,2	0,2	100,0
Zagrożenia związane z uciążliwością						
pracy.....	27,8	26,9	96,8	31,7	35,6	112,3
nadmierne obciążenia fizyczne	11,5	13,1	113,9	12,4	17,9	144,4
niedostateczne oświetlenie						
stanowiska pracy	6,0	7,5	125,0	8,0	9,3	116,3
inne czynniki	10,3	6,3	61,2	11,3	8,4	74,3
Zagrożenia czynnikami mechanicznymi	9,9	9,1	91,9	13,5	12,7	94,1

a Liczeni tyle razy, na ile czynników są narażeni. b Zwlókniające, rakotwórcze i inne.

Wśród zagrożeń związanych z uciążliwością pracy dominują nadmierne obciążenia fizyczne. W 2012 r. liczba osób zagrożonych tym czynnikiem, przypadająca na 1000 zatrudnionych, wyniosła 13,1 osób, w tym w przemyśle 17,9 osób (w 2011 r. odpowiednio 11,5 i 12,4 osób na 1000 zatrudnionych).

Równie często występowały zagrożenia związane z czynnikami mechanicznymi: w 2012 r. narażonych na nie było 9,1osób na każde 1000 zatrudnionych (w roku 2011 – 9,9 osób), w tym w przemyśle odpowiednio 12,7 osób (w roku 2011 – 13,5 osób).

W 2012 r. w grupie czynników związanych ze środowiskiem pracy zlikwidowano lub ograniczono 6,4 tys. osobozagrożeń (w 2011 r. – 6,2 tys. osobozagrożeń). Wskaźnik likwidacji tego typu zagrożeń był w 2012 r. wyższy niż w 2011 r. i wyniósł odpowiednio 21,0 wobec 19,7 zlikwidowanych osobozagrożeń na 1000 zatrudnionych. Wskaźnik osobozagrożeń występujących wśród zatrudnionych w warunkach zagrożenia czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy, według stanu na koniec 2012 r., w porównaniu z końcem 2011 r., zmniejszył się z 40,3 do 36,6 osobozagrożeń. W 2012 r. dokonano likwidacji lub ograniczenia 2,3 tys. osobozagrożeń związanych z uciążliwym charakterem pracy (w 2011 r. – 2,1 tys.), skutkiem czego wskaźnik likwidacji tego typu zagrożeń w przeliczeniu na 1000 zatrudnionych wzrósł w 2012 r., w stosunku do roku poprzedniego, z 6,5 do 7,6 osobozagrożeń. Według stanu na dzień 31 grudnia liczba osobozagrożeń przypadających na 1000 zatrudnionych w warunkach zagrożenia związanych z uciążliwością pracy zmniejszyła się z 27,8 w 2011 r. do 26,9 w 2012 r. (tj. z 8,8 tys. do 8,1 tys.).

Stopień likwidacji osobozagrożeń w zakresie zagrożeń czynnikami mechanicznymi, związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi, w przeliczeniu na 1000 zatrudnionych w roku 2012 wynosił 3,1 (w 2011 r. – 2,2), natomiast liczba tego rodzaju osobozagrożeń według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. wyniosła 9,1 na 1000 zatrudnionych (przed rokiem 9,9).

TABL. 6 LIKWIDACJA LUB OGRANICZENIE ZAGROŻEŃ

WYSZCZEGÓLNIENIE	Zatrudnieni w warunkach zagrożenia					
	w stosunku do których w ciągu roku zagrożenia				stan w dniu 31 grudnia	
	zlikwidowano lub ograniczono			ujawniono ¹		
	razem	do poziomu zgodnego z normą	ograni- czono			
a – 2012 r. Na 1000 zatrudnionych w danej zbiorowości b – 2011 r. c – 2012 r.	osobozagrożenia					
Zagrożenia czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy	a	6351	3367	2984	2362	11043
	b	19,7	10,9	8,8	10,6	40,3
	c	21,0	11,2	9,9	7,8	36,6
substancje chemiczne ²		339	294	45	178	411
pyły przemysłowe ³		522	414	108	177	853
hałas		3801	1690	2111	1418	6986
wibracja (drgania)		307	199	108	165	431
mikroklimat gorący		198	189	9	72	236
mikroklimat zimny		444	157	287	96	582
promieniowanie jonizujące		16	3	13	2	47
promieniowanie laserowe		16	6	10	16	91
promieniowanie nadfioletowe		33	25	8	43	40
promieniowanie podczerwone		14	3	11	4	39
pole elektromagnetyczne		72	12	60	15	152
inne czynniki		589	375	214	176	1175

¹ Łącznie z zagrożeniami nowopowstałymi. ² Łącznie z substancjami rakotwórczymi i mutagennymi. ³ Zwiókniające, rakotwórcze i inne.

TABL. 6 LIKWIDACJA LUB OGRANICZENIE ZAGROŻEŃ (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE a – 2012 r. Na 1000 zatrudnionych w danej zbiorowości b – 2011 r. c – 2012 r.	Zatrudnieni w warunkach zagrożenia					
	w stosunku do których w ciągu roku zagrożenia				stan w dniu 31 grudnia	
	zlikwidowano lub ograniczono			ujawniono ¹		
	razem	do poziomu zgodnego z normą	ograni- czono			
osobozagrożenia						
Zagrożenia związane z uciążliwością						
pracy środowiskiem pracy	a	2306	1660	646	2630	8117
	b	6,5	4,4	2,1	9,0	27,8
	c	7,6	5,5	2,1	8,7	26,9
nadmierne obciążenia fizyczne.....		1100	779	321	1194	3960
niedostateczne oświetlenie						
stanowiska pracy		783	677	106	1145	2266
inne czynniki.....		423	204	219	291	1891
Zagrożenia czynnikami mechanicznymi						
związanymi z maszynami szczególnie						
niebezpiecznymi.....	a	921	619	302	444	2740
	b	2,2	1,1	1,2	1,9	9,9
	c	3,1	2,1	1,0	1,5	9,1

¹ Łącznie z zagrożeniami nowopowstałymi.

Innym profilaktycznym przeciwdziałaniem zagrożeniom w miejscu pracy jest ocena ryzyka zawodowego, czyli kompleksowe oszacowanie kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia urazu ciała lub pogorszenia się stanu zdrowia pracownika w sytuacji zagrożenia, dokonywane w celu wyboru właściwych środków bezpieczeństwa. W 2012 r., w województwie łódzkim, przeprowadzono ocenę ryzyka zawodowego dla 111,7 tys. osób (w 2011 r. dla 112,6 tys. osób), z czego wyeliminowano bądź ograniczono ryzyko zawodowe występujące w przypadku 36,6 tys. osób (rok wcześniej niemal 45 tys. osób). W 2012 r. najwięcej, tj. 22,4 tys. osób objęto działaniami w celu wyeliminowania lub ograniczenia zagrożeń dotyczących ochrony indywidualnej pracownika (w 2011 r. 27,9 tys. osób). W stosunku do 14,6 tys. osób (w 2011 r. - 18,2 tys. osób) zastosowano środki, w celu wyeliminowania lub ograniczenia zagrożeń organizacyjnych. Natomiast środki w zakresie eliminowania i ograniczania ryzyka zawodowego związanego z zagrożeniami technicznymi w 2012 r. zastosowano wobec 11,5 tys. osób (13,2 tys. osób w roku poprzednim).

TABL. 7 ZATRUDNIENI NA STANOWISKACH PRACY, DLA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO WEDŁUG SEKCJI PKD W 2012 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Prze- prowadzenie oceny ryzyka zawodo- wego	Wyelimi- nowanie lub ogra- niczenie ryzyka zawodo- wego	Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego		
			technicz- nie	organiza- cyjne	ochrony indywi- dualnej
			w osobach		
OGÓŁEM.....	111712	36553	11532	14593	22435
sektor publiczny.....	19419	7105	1879	2434	5031
sektor prywatny	92293	29448	9653	12159	17404
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	645	300	29	57	246
Przemysł.....	60280	22136	7862	8522	13640
w tym:					
przetwórstwo przemysłowe	47217	18941	6204	7492	11941
Budownictwo	7269	2704	689	846	1837
Handel; naprawa pojazdów samochodowych.....	21186	3902	1018	1592	2292
Transport i gospodarka magazynowa.....	9081	2682	604	1465	1439
Informacja i komunikacja.....	1327	89	21	82	5
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	587	167	59	50	58
Administrowanie i działalność wspierająca ^A	975	744	20	696	85
Edukacja.....	530	22	2	19	-
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	9785	3807	1228	1264	2833
Pozostała działalność usługowa	47	-	-	-	-

Wśród osób korzystających ze świadczeń przysługujących osobom pracującym w warunkach szkodliwych, najbardziej rozpowszechnionym rodzajem świadczeń dodatkowych w końcu 2012 r. były napoje, które stanowiły 44,3% wszystkich świadczeń (37,7% w 2011 r.). Posiłki profilaktyczne oraz dodatki pieniężne stanowiły odpowiednio 23,0% oraz 22,6% świadczeń, (wobec 25,1% i 25,7% przed rokiem). Liczba osób korzystających ze świadczeń w formie napojów zmniejszyła się, w porównaniu z rokiem 2011 o ponad 60%. W 2012 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, nastąpił również spadek liczby osób korzystających ze skróconego czasu pracy – o 17,5% i dodatkowych urlopów – o 10,7%. Ponad połowę wzrosła liczba osób korzystających z posiłków profilaktycznych, natomiast liczba uprawnień wynikających z pracy w szczególnych warunkach wzrosła o 18,3%.

TABL. 8 ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Sektor		Ogółem	Sektor	
		publiczny	prywatny		publiczny	prywatny
	2011			2012		
	osoby korzystające					
Posiłki profilaktyczne	23160	11202	11958	22650	6101	16549
Napoje	34765	12661	22104	43673	12373	31300
Inne środki odżywcze	4253	1904	2349	3816	670	3146
Dodatki pieniężne.....	23712	13215	10497	22218	6632	15586
Skrócony czas pracy	1874	1378	496	1528	1218	310
Dodatkowe urlopy.....	3267	2945	322	2860	2584	276

TABL. 8 ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŹLIWYCH (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Sektor		Ogółem	Sektor	
		publiczny	prywatny		publiczny	prywatny
	2011			2012		
	osoby korzystające					
Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze	1244	1144	100	1768	607	1161

W województwie łódzkim ogólna kwota świadczeń wypłaconych na skutek wypadków przy pracy i chorób zawodowych w roku 2012 wzrosła o 337,3 tys., tj. o 19,2%, do 2096,8 tys. zł. Udział wartości odszkodowań z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w ogólnej wartości świadczeń wzrósł z 91,3% do 94,7%, a w wartościach bezwzględnych wspomniane wydatki wzrosły o 378,1 tys. zł.

W 2012 r., jak przed rokiem, największa część kwoty świadczeń ogółem z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych przypadła na osoby zatrudnione w przedsiębiorstwach przemysłowych, gdzie wypłacono kwotę 1159,2 tys. zł. Udział świadczeń wypłaconych pracownikom przemysłu wyniósł 55,3% z czego 38,2% przypadło w udziale zatrudnionym w przetwórstwie przemysłowym. Do zatrudnionych w handlu, naprawach pojazdów samochodowych trafiło 11,8% świadczeń, natomiast zatrudnionym w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej przyznano 11,3% świadczeń, a w transporcie i gospodarce magazynowej – 10,5%.

W porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano wzrost średniego kosztu świadczenia na osobę z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych – z 3477 zł do 3672 zł w 2012 r.

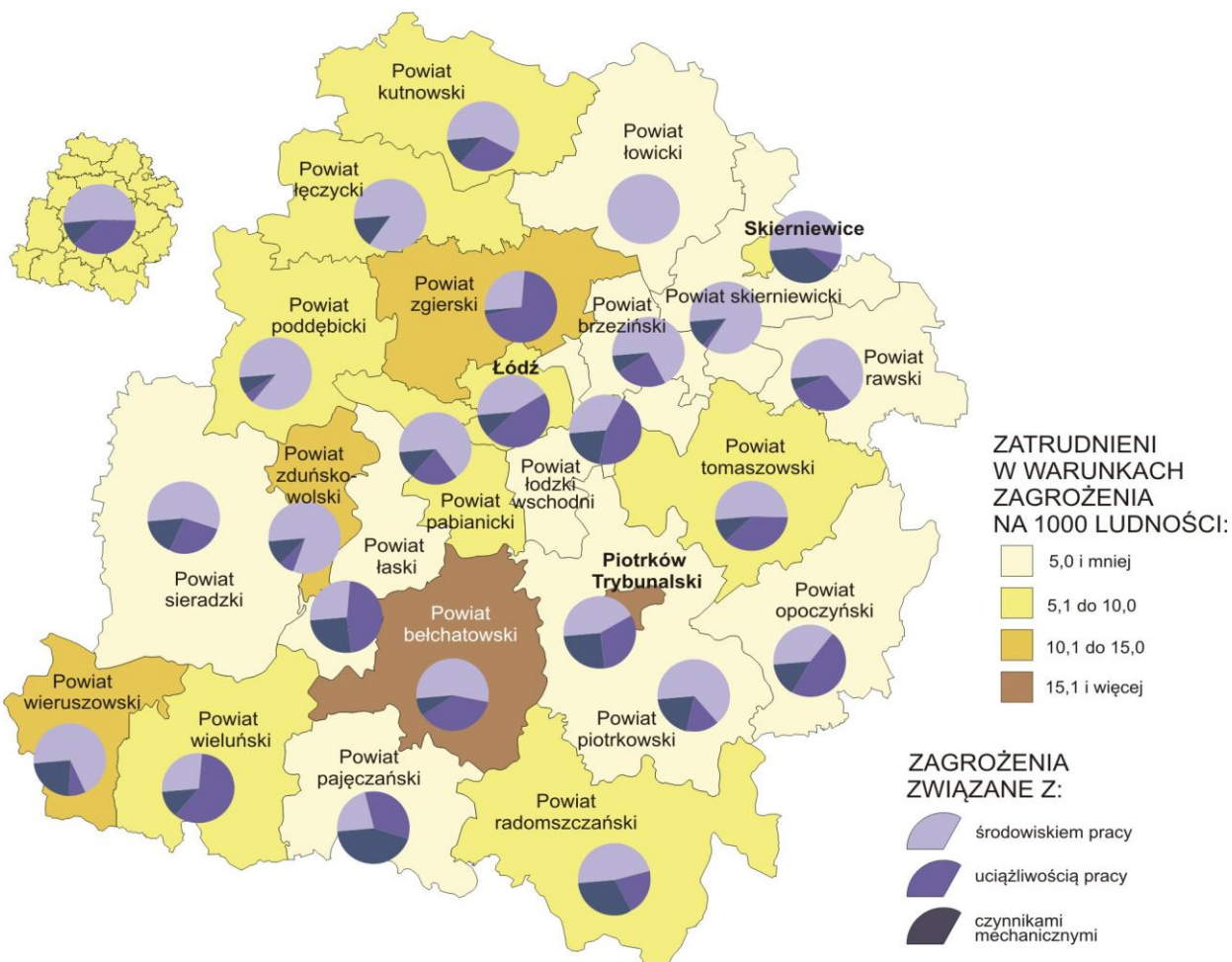
TABL. 9 KOSZTY ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHOROÓB ZAWODOWYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odszkodowania z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych				
	w tys. złotych		średni koszt świadczenia w złotych na osobę		
	razem	w tym z tytułu wypadków przy pracy	razem	w tym z tytułu wypadków przy pracy	
OGÓŁEM.....	2011	1759,5	1606,7	3477,3	3411,3
	2012	2096,8	1984,8	3672,2	3641,8
sektor publiczny		515,1	479,3	3627,5	3603,8
sektor prywatny		1581,7	1505,5	3686,9	3654,1
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		32,7	26,2	5450,0	5240,0
Przemysł.....		1159,2	1082,3	3763,6	3706,5
w tym:					
przetwórstwo przemysłowe		800,8	746,1	3103,9	3032,9
Budownictwo		160,1	155,3	3078,8	3169,4
Handel; naprawa pojazdów samochodowych.....		247,9	246,5	3395,9	3471,8
Transport i gospodarka magazynowa.....		225,2	223,2	5361,9	5443,9
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		2,0	2,0	2000,0	2000,0
Administrowanie i działalność wspierająca ^A		6,0	6,0	1500,0	1500,0
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		236,0	215,6	3105,3	2953,4

W 2012 r. powiatem o najniższym udziale zatrudnionych w warunkach zagrożenia w województwie łódzkim był powiat brzeziński oraz powiat piotrkowski, w których zatrudnieni w warunkach zagrożenia stanowili po 0,2% ogółu zatrudnionych w niekorzystnych warunkach pracy. W powiecie łaskim i łęczyckim odsetek ten wyniósł po 0,5%.

Powiatem o największym udziale osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia było miasto Łódź, gdzie w 2012 r. osoby te stanowiły 26,8% ogólnej liczby zatrudnionych w warunkach zagrożenia w województwie. W 2012 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, liczba osób zatrudnionych w niekorzystnych warunkach pracy w Łodzi zmniejszyła się o 11,4%. Spadek liczby osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia odnotowano w większości powiatów województwa łódzkiego – największy – o 81,4% w powiecie łowickim oraz w powiecie łaskim – o 76,4%. Przyrost odnotowano jedynie w 6 powiatach województwa łódzkiego. Ponad dwukrotny wzrost nastąpił w powiecie poddębickim, w Piotrkowie Trybunalskim – wzrost o 7,8%, w powiecie pabianickim – o 7,6%, pajęczańskim – o 7,4%, brzezińskim – o 6,1%, tomaszowskim – o 3,6%.

ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA CZYNNIKAMI SZKODLIWYMI I NIEBEZPIECZNYMI DLA ZDROWIA WEDŁUG POWIATÓW W 2012 R.

WYPADKI PRZY PRACY

Statystykę wypadków przy pracy osób pracujących prowadzi się w oparciu o informacje i dane o tych wypadkach w całej gospodarce narodowej (poza indywidualnymi gospodarstwami rolnymi), uzyskiwane ze statystycznej karty wypadku przy pracy. Dane o wypadkach przy pracy charakteryzują osoby, które uległy wypadkom indywidualnym i zbiorowym.

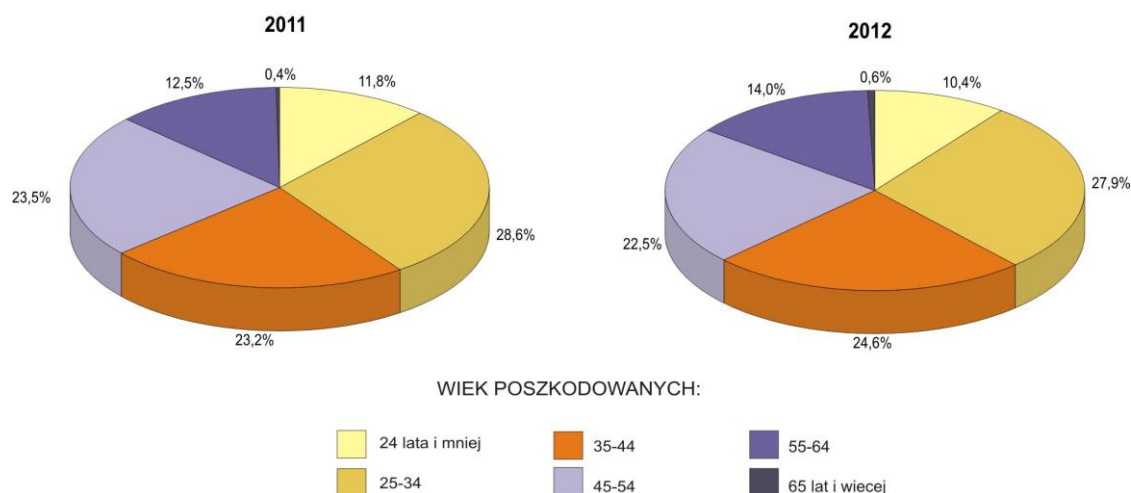
Badaniem statystycznym objęte są wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy, niezależnie od tego czy na karcie wykazana została niezdolność do pracy, czy nie (z powodu np. hospitalizacji poszkodowanego, czy odmowy przyjęcia zwolnienia lekarskiego).

Liczba poszkodowanych w wypadkach przy pracy w 2012 r., w województwie łódzkim, wyniosła 5,6 tys. osób i była niższa niż przed rokiem o 5,7%.

W 2012 r. największą liczbę osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy i traktowanych na równi z wypadkami przy pracy – 1553 osób – odnotowano w grupie wieku 25-34 lata, a także w grupach: 35-44 lata – 1368 osób oraz 45-54 lata – 1253 osób. Przed rokiem liczba osób poszkodowanych w omawianych grupach wyniosła odpowiednio 1687, 1370 oraz 1386. Nieco mniej liczną grupę w 2012 r. stanowili poszkodowani w wieku 55-64 lata – 777 osób oraz poszkodowani w wieku 18-24 lata – 573 osób. W 2011 r. liczba poszkodowanych w wymienionych grupach wieku wynosiła odpowiednio 740 i 691 osób. Podsumowując, poszkodowanymi w wypadkach przy pracy i traktowanych na równi z wypadkami przy pracy częściej zostawały osoby młodsze do 45 roku życia. Stanowiły one 62,9% ogółu poszkodowanych (63,6% w 2011 r.)

W porównaniu z rokiem 2011 wzrost liczby poszkodowanych odnotowano jedynie w grupie 55-64 lata – o 5,0%. Najgłębszy spadek liczby poszkodowanych odnotowano w grupie 18-24 lata o 17,1% oraz w grupie 45-54 lata – o 9,6%.

POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY WEDŁUG WIEKU W 2012 R.

Struktura liczby wypadków i liczby osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy według sekcji PKD w województwie łódzkim, w porównaniu z rokiem poprzednim, jest zbliżona. Dane

o poszkodowanych w wypadkach przy pracy według sekcji PKD w województwie łódzkim wskazują, że rodzajem działalności o najwyższym udziale poszkodowanych w wypadkach przy pracy w 2012 r. (podobnie jak rok wcześniej) było przetwórstwo przemysłowe – 31,8% wszystkich poszkodowanych (przed rokiem 34,0%). W dalszej kolejności wymienić należy sekcje: handel; naprawa pojazdów samochodowych – 12,3% (wobec 12,2% w 2011 r.) oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna – 11,6% (wobec 10,8% w 2011 r.). Z kolei najmniejszy odsetek poszkodowanych w wypadkach związanych z pracą odnotowano w sekcji informacja i telekomunikacja oraz pozostałej działalności usługowej (tak samo jak przed rokiem – po 0,3% w każdej).

Porównując liczbę poszkodowanych w wypadkach w 2012 r. w poszczególnych sekcjach z rokiem 2011, największe względne wzrosty odnotowano w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej – o 13,5%, w działalności finansowej i ubezpieczeniowej – o 11,6%. Spadek liczby poszkodowanych odnotowano między innymi w obsłudze rynku nieruchomości – o 33,0%, informacji i komunikacji – o 21,1% oraz transporcie i gospodarce magazynowej – o 6,2%.

TABL.10. WYPADKI PRZY PRACY I TRAKTOWANE NA RÓWNI Z WYPADKAMI PRZY PRACY (W TYM ZBIOROWE) ORAZ LICZBA POSZKODOWANYCH W WYPADKACH WEDŁUG SEKCJI PKD

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba wypadków				Poszkodowani w wypadkach			
	ogółem	w tym zbiorowych	ogółem	w tym zbiorowych	ogółem	w tym zbiorowych	ogółem	w tym zbiorowych
	2011		2012		2011		2012	
OGÓLEM.....	5861	27	5531	26	5899	65	5564	59
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	59	-	40	-	59	-	40	-
Przemysł.....	2129	4	2008	4	2134	9	2012	8
w tym:								
przetwórstwo przemysłowe	1990	3	1765	4	1994	7	1769	8
Budownictwo	389	2	354	4	394	7	360	10
Handel; naprawa pojazdów samochodowych.....	716	4	681	3	722	10	684	6
Transport i gospodarka magazynowa	496	4	470	-	501	9	470	-
Zakwaterowanie i gastronomia	72	-	79	-	72	-	79	-
Informacja i komunikacja	19	-	15	-	19	-	15	-
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	43	-	48	-	43	-	48	-
Obsługa rynku nieruchomości	88	-	58	1	88	-	59	2
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	52	-	59	-	52	-	59	-
Administrowanie i działalność wspierająca	416	1	420	4	418	3	424	8
Administracja publiczna i obrona narodowa obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	321	9	316	6	331	19	326	16
Edukacja.....	286	1	274	2	288	3	276	4
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	633	2	645	2	636	5	648	5
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.....	43	-	47	-	43	-	47	-
Pozostała działalność usługowa	20	-	17	-	20	-	17	-

Statystyka wypadków przy pracy pozwala na wskazanie grup zawodów, w których pracujący są najczęściej narażeni na wypadek przy pracy. Najbardziej zagrożonymi wypadkami przy pracy byli: operatorzy maszyn oraz robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń – poszkodowani z tych grup stanowili odpowiednio 10,2% i 8,0% ogólnej liczby poszkodowanych w wypadkach przy pracy, a także robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie – 7,0% oraz robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych, których udział wśród poszkodowanych wyniósł 6,5%. Najmniej zagrożeni wypadkiem przy pracy w województwie łódzkim byli: leśnicy i rybacy, specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych oraz technicy informatycy. Poszkodowani z każdej z wymienionych grup zawodów stanowili zaledwie ułamek procenta poszkodowanych – po 0,1%.

TABL.11. WYDARZENIA POWODUJĄCE WYPADKI PRZY PRACY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011			2012		
	Ogółem	Sektor		Ogółem	Sektor	
		publiczny	prywatny		publiczny	prywatny
OGÓŁEM	5899	1798	4101	5564	1770	3794
Kontakt z prądem elektrycznym, temperaturą, niebezpiecznymi substancjami i preparatami chemicznymi.....	198	45	153	174	41	133
Tonięcie, zakopanie, zamknięcie.....	10	3	7	5	2	3
Zderzenie z /uderzenie w nieruchomy przedmiot	1422	496	926	1336	497	839
Uderzenie przez obiekt w ruchu	1204	268	936	1122	248	874
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym	1127	207	920	1105	263	842
Uwięzienie, zmiżdżenie	386	49	337	367	53	314
Obciążenie fizyczne, psychiczne	681	272	409	628	254	374
Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia	168	117	51	142	101	41
Inne wydarzenia	664	321	343	660	301	359
Brak informacji.....	39	20	19	25	10	15

Istotna z punktu widzenia ochrony pracowników i ograniczania przyszłej liczby wypadków przy pracy jest informacja o najczęstszych wydarzeniach powodujących wypadki. Najczęstszymi przyczynami wypadków w 2012 r. były: „zderzenie z (uderzenie w) nieruchomym przedmiotem” – 24,0%, „uderzenie przez obiekt w ruchu” – 20,2% oraz „kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym” – 19,9%. Wymienione trzy grupy wydarzeń były łącznie przyczyną 64,0% ogólnej liczby wypadków, podczas gdy w 2011 r. stanowiły przyczynę 63,6% wszystkich wypadków przy pracy (odpowiednio 24,1%, 20,4% i 19,1%).

Pracownicy najczęściej doznawali „ran i powierzchownych urazów”. W 2012 r. było to 41,3% przypadków, przed rokiem 41,4%. W drugiej grupie powszechnie występujących urazów znalazły się „przemieszczenia, zwichnięcia, skręcenia i naderwania” – 21,4% przypadków (21,8% przed rokiem), natomiast trzecią grupę najczęstszych uszkodzeń ciała stanowiły „złamania kości” występujące wśród 18,4% poszkodowanych (wobec 16,5% przed rokiem).

Na podstawie danych z karty wypadków przy pracy można również wskazać części ciała, które najczęściej ulegają uszkodzeniu w wyniku wypadku, czyli umiejscowienie urazu. W pierwszej kolejności są to urazy kończyn górnych – ręka, nadgarstek, przedramię, łokieć, ramię, okolica pachowa i naramienna. W 2012 r. uszkodzenia tego rodzaju wystąpiły u 42,3% poszkodowanych w wypadkach przy pracy, podczas gdy w 2011 r. odsetek poszkodowanych z urazami kończyn górnych wyniósł 42,9%. W drugiej kolejności pod względem częstości umiejscowienia urazu znalazły się osoby z ranami kończyn dolnych – miednica, udo, kolano, podudzie i stopa. Ich urazy odnotowano w 2012 r. wśród 32,9% poszkodowanych, a rok wcześniej u 33,6%. Trzecia znacząca grupa urazów dotyczyła głowy poszkodowanych, w 2012 r. odsetek osób z tym urazem wyniósł 10,8% (10,4% rok wcześniej).

W 2012 r. najczęściej dochodziło do lżejszych uszkodzeń ciała – występowały one u 98,9% osób spośród ogółu poszkodowanych w wypadkach przy pracy. Osoby, które doznały ciężkiego uszkodzenia ciała stanowiły 0,7% ogółu poszkodowanych w wypadkach, a zdarzeniu śmiertelnemu uległo 0,3%.

Średnia liczba dni niezdolności do pracy poszkodowanego w wyniku wypadku przy pracy wyniosła w 2012 r. 36,1 dni (przed rokiem 35,5 dnia). Struktura liczby dni niezdolności do pracy pozostaje na zbliżonym poziomie sprzed roku.

Podsumowując analizę można dodatkowo wskazać przyczyny wypadków przy pracy. Należy mieć jednak na uwadze, że może występować kilka przyczyn tego samego zdarzenia. Ponad połowa przyczyn wypadków przy pracy, tj. 5804 (6132 w 201 r.) wynikała z nieprawidłowego zachowania się pracownika. Najbardziej występującymi czynnikami powodującymi wypadki przy pracy były: nieużywanie sprzętu ochronnego przez pracownika - wskazane wśród przyczyn 186 razy w 2012 r. (212 w 2012 r.) oraz stan psychofizyczny pracownika, nie zapewniający bezpieczeństwa pracy wskazany jako przyczyna wypadku 171 razy (226 w 2011 r.).

Szczegółowe uwagi metodyczne zamieszczone są w publikacjach GUS, pt.: „*Warunki pracy w 2010 r.*” oraz „*Wypadki przy pracy w 2009 r.*”.